

LEGYEN MINDEN ISKOLÁBAN HIVATÁSOS KÖNYVTÁROS!

Engem is az a remény tölt el, hogy a könyvtárügy társadalmunkban nagyobb hangsúlyt kap majd, mint az elmúlt években. Az iskolai könyvtárügy helyzete 100 éves gond. Már a század első évtizedében sokan megfogalmazták a tennivalókat, de ezek közül igen sok a mai napig sem valósult meg. Annak, hogy az iskolai könyvtárüggyel kapcsolatban mégis optimista vagyok, több oka van. Egyet szeretnék kiemelni: az MSZMP agitációs és propaganda bizottságának állásfoglalása nagy segítséget ad munkánkhoz.

Az iskolai könyvtárak fejlesztéséhez azonban pénz is szükséges. Magyarország összes általános iskolájában társadalmi alapon végzik a könyvtárosi munkát, kivéve azokat a megyéket, ahol a közművelődési könyvtárak adnak bizonyos tiszteletdíjat. Az 1959-es utasítás érvényben van, s ez könyvtári munka fejében nem ad lehetőséget sem órakedvezményre, sem túlóradíj kifizetésére. *Mielőbb rendezni kell a tanár-könyvtárosok díjazását:* a kötelező óraszámra a tanulócsoporthoz számának megfelelően feltétlenül bele kell számítani a kölcsönzési időt, valamint a helyi adottságoktól függően az olvasótermi szolgálatot, a könyvtári szakkör vezetését, a muzeális anyag kezelését, feldolgozását.

Szakképzetlen, társadalmi munkás iskolai könyvtárosokkal igen nehéz gyökeres változást elérni az olvasóvá nevelés terén. Ezért *nagyon fontosnak tartom a szakemberképzést.* A 7000 általános iskolai könyvtáros között aligha találunk 200-nál többet, aki könyvtárosi alapképzettséggel rendelkezik. A fővárosban 4–5 éve működnek olyan iskolai könyvtárosok, akiket ha megkérdeztem, milyen katalógusuk van, azt válaszolták: „Hiszen láttad!” Nem láttam katalógust — mondtam, mire így szóltak: „Hiszen nálad volt az a fekete könyv!” Pedig ez a leltárkönyv volt! — Amíg ilyen iskolai könyvtárosokkal kell dolgoznunk, addig nehéz előbbre lépni.

A továbbképzést meg tudjuk oldani oktatási intézményeinkben, a munkaközösségek keretében, amennyiben ezt fontosnak tartják az oktatási szervek vezetői. Ennek nincs akadálya, hiszen a pedagógusok mindenfajta szakmai továbbképzésben részt vesznek. Csak az a kérésünk, hogy jegyzetet juttassanak el számunkra, mert igen nehéz tanfolyamot tartani jegyzet nélkül. Már 5–6 éve szorgalmazzuk kézikönyv megjelentetését az iskolai könyvtárosok számára. Ez igen fontos és szükséges lenne.

Örömmel olvastam a konferencia téziseinek 22. oldalán: „Kíváncsi a más szakmákban már oklevéllel rendelkezők számára az eddignél rugalmasabb formákat is bevezetni a könyvtárosi és tájékoztatói szakképzettség utólagos megszerzésére. Ki kell dolgozni az iskolai könyvtárosok könyvtári szakképzésének rendszerét és tartalmát.”

Befejezésül a legfontosabb, legégetőbb problémára szeretnék rámutatni. Véleményem szerint még mindig nem tisztázódott kellően az iskolai könyvtárak feladata, és különösképpen nem tisztázódott az iskolai könyvtáros feladata.

Röviden utalnék arra, hogy az iskolai könyvtár az oktatást szolgálja, és ennek megfelelően kell kialakítani a kézikönyvtárat is. Ha a közművelődési könyvtár nem tud gondoskodni a gyerekek könyvellátásáról, akkor ezt az iskolai könyvtár vállalja.

A könyvtáros szerepe ma nem körvonalazott. Úgy vélem, hogy az iskolai könyvtáros feladata kettős: az egyik a tanárok, a másik a tanulók irányába hat. Az utóbbi néhány hónapban főleg a gyerekek felé fordultunk. *Szorgalmazni kellene a tanárok fokozottabb segítségét is.*

Sok felmérés bizonyította, hogy a pedagógusok nem elég tájékozottak — de tájékoztatjuk-e őket megfelelően? Vannak jó pedagógiai kiadványaink, de ezek eljutnak-e hozzájuk? A pedagógusok nem elég olvasottak, de hogyan segítjük őket? Ezen a téren nagyon fontos tennivalót látok! Tisztelettel szólok a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárról és vezetőjéről. Olyan időszakban, amikor Budapest egyes kerületeiben az iskolai könyvtárak számára megszüntették az ifjúsági könyvek beszerzését, az FSZEK hálózatában a tíz évvel ezelőttihez képest erőteljesen fejlődött a gyermekek könyvellátása. Ez azonban nem jelentett segítséget az iskolán belül a tanárok szá-

mára. Az olvasóvá nevelést segíti az iskolán kívüli rendezvények egy része is. Az ezeken való részvétel, illetve az ezekre történő mozgósítás a pedagógus számára szép feladat, de sok esetben többletmunka, egyéni munkáját illetően nem segítség.

Minden iskolába be kell állítani olyan könyvtáros-tanárt, aki kézben tartja az iskolai könyvtár ügyét, aki iskolán belül segíti az olvasóvá nevelést. Igen fontos, hogy olyan fiatalok hagyják el az iskolapadokat, akik az általános iskola, illetve egyéb tanulmányaik befejezése után éhesek legyenek a kultúrára és az ismeretszerzésre, akik szakmailag is képesek önállóan fejlődni. Célunk, hogy többen olvassanak Tolsztoj műveket és „Varázshegy”-et, mint ahányan ezeket ma olvassák.

Száz évvel ezelőtt nem volt minden iskolában bordásfal — sok helyen ma sincs —, de már nem csodálkozunk azon, hogy néhány intézményünkben iskolai uszodát létesítettek. Talán néhány évtized múlva elérjük azt is, hogy minden oktatási és nevelőintézetben lesz megfelelő könyvtár, és nem akad olyan általános iskola, amelynek könyvtárában nincs egyetlen Petőfi, Vörösmarty vagy Ady kötet sem.